

LETECKÉ ROZHLEDY

Redaktoři: Plukovník p. p. let. Vilém Stanovský a plukovník děl. Čeněk Zikmund.

R Í J E N 1937.

Podplukovník let. Jaroslav Borecký:

Hospodárnost ve výcviku u letectva.

Vojenský letecký výcvik se skládá z většího počtu výcvikových složek, které jej činí velmi složitým. Hlavním úkolem letectva je, stejně jako ostatních hlavních zbraní, boj, ale prostředí, v kterém letectvo bojuje, si diktuje mnoho nesmlouvavých podmínek.

Aby mohl letec vůbec bojovat, je třeba, aby dovedl dokonale vládnout svým dopravně-bojovým prostředkem: letounem a celým jeho složitým ústrojím. Zároveň musí znát leteckou střelbu a bombardování, což obojí je mnohem obtížnější nežli odpovídající tomu úkony na zemi, t. j. střelba pěchoty a střelba dělostřelectva. Letec je s tohoto hlediska vlastně pěšákem a dělostřelcem v jednom, s tím ještě rozdílem, že každý letec musí býti znamenitým střelcem z kulometu, neboť chybu ve střelbě v leteckém boji se soupeřem platí svou smrtí a ztrátou drahocenného materiálu....

K těmto základním bojovým úkonům přistupují pak další, neméně důležité, t. j. vedení letounu ve dne i v noci (aeroavigace), ovládání radioelektrických aparátů, fotografování atd. atd.

Tato složitost a různorodost činí letecký vojenský výcvik nejobtížnějším ze všech výcviků zbraní; k tomu pak přistupuje ještě další obtíž, která se jeví v nesnadné kontrole úkonů prováděných ve vzduchu.

Dále pak jsou tu nesnáze v dělbě práce, pilot musí kromě řízení letounu umět střílet, vodit letoun, znát základy bombardování a fotografování, pozorovatel musí být odborníkem v mnoha věcech. Tyto všechny práce, pokud jich je třeba, jsou u pozemních anebo námořních vojsk rozděleny na několik vykonavatelů, ale u letectva, kde se počítá s každým kilogramem užitého zatížení, lze tuto dělbu práce provést jen v míře omezené. To znamená, že každý člen létajícího personálu musí být vycvičen, a to důkladně, v mnoha disciplínách.

Letecký výcvik je velmi nákladný, pohonné hmoty a letouny jsou drahé.

Proto, aby bylo dosaženo úspěšné výcvikové úrovně v jednotkách, je třeba uspořádat si metodicky výcvikové plány a programy, stanovit si cíl, jehož má býti dosaženo, soustavně kontrolovat postup a výsledky výcviku a stále jej řídit.

Tento článek o věcech jinak známých má za účel osvěžit v myslích velitelů některé výcvikové zkušenosti před začátkem nového výcvikového roku a poskytnout jim návod k metodickému a hospodárnému postupu.

Výcvik u letectva lze s hlediska výcviku bojové jednotky rozdělit do tří skupin; je to výcvik všeobecný, letecký a administrativní.

a) Všeobecný výcvik, který je společný všem zbraním, obsahuje výcvik základní, plynový, OPL., mravní a osvětovou výchovu atd.

b) Výcvik letecký se skládá ze složek hlavních a pomocných. K hlavním, jichž většinu je nutno konat i v noci, patří: výcvik pilotní, výcvik

aeroavigační, výcvik pozorovatelský, výcvik ve střelbě, výcvik v bombardování, výcvik ve fotografování, výcvik spojovací.

K složkám pomocným patří: výcvik letecko-technický, výcvik letců, ošetřovatelů, výcvik zbrojářů, výcvik řidičů automobilních vozidel.

c) K administrativnímu výcviku náleží výcvik technicko-správní a hospodářsko-správní.

Souhrnem pak všech těchto složek je bojový výcvik jednotky a výcvik velitelů.

Účelem výcviku je výcvik bojový, úlohou velitelů jednotek je vycvičit své jednotky tak, aby byly schopny úspěšného boje, a další pak jejich úlohou je vycvičit podřízené velitele ve vedení jednotek v boji.

Velitel dostává k své jednotce personál už vycvičený v různých školách a kursech, je tedy jeho úloha dvojitá:

za první: zdokonalovat personál ve výcvikových disciplínách, každého podle jeho oboru;

za druhé: cvičit jednotku pro boj.

Je třeba si dobře zapamatovat, že jednotlivým výcvikovým složkám musí být věnována taková péče, jaké vyžadují, nelze dávat přednost jedné před druhou, neboť jinak se bojového úspěchu nedosáhne. Bylo by naprosto nesprávné věnovat úsilí na př. jenom létání a zanedbávat při tom výcvik ve střelbě. Je zřejmé, že by při takovémto postupu jednotka nebyla s to splnit svou bojovou úlohu, její letouny by za stejných podmínek neodolaly nepříteli střelecky zdatnějšímu atd...

Je proto třeba ve výcvikových plánech a programech uvést všechny složky výcviku v soulad a mít stále na paměti jejich účel pro konečný cíl, t. j. pro výcvik bojový. V plánech musí býti pamatováno na vše a každému oboru vyměřena potřebná doba, a tu pak je nutno dodržet stůj co stůj. Je třeba vyhnout se v nich každé povšečnosti, ta je jen škodlivá a svádí vykonavatele k pohodlnému odbývání věcí.

Výcvikový plán vojenského tělesa musí, jak je všeobecně známo, obsahovat cíl, t. j. stupeň bojového výcviku, jehož má býti na konci výcvikového roku (období) dosaženo; je výhodné určovat za cíl bojové úlohy, které musí personál na konci výcvikového roku ovládat. Tento konečný cíl působí pak svým vlivem na výcvikové programy, podle nichž je plán prováděn.

Celoroční plán lze rozdělit na údobí (zimní a letní) a pro každé z nich stanovit rovněž cíl výcviku. Cíl musí být ovšem stanoven individuálně pro každou jednotku vzhledem k její výcvikové úrovni, tedy takový, aby jednotka byla s to v dané době ho skutečně dosáhnout.

Plán se provádí podle výcvikových programů, jejichž rozsah látky určuje pro jednotlivé peruti velitel vojenského tělesa. Nejvýhodnější je stanovit programy na každý měsíc. V programu pak určí velitel vojenského tělesa konkrétně pro každou peruť: počet dní a nocí pro létání, počet hodin pro teorii (střelbu, bombardování, aeroavigaci, motory...), počet hodin pro praktický nácvik ostatních disciplín a zároveň určí rozsah látky, jež má býti probrána.

Časové rozdělení programu je ponecháno velitelům perutí, velitel pluku do něho zasahuje pouze určováním dní pro létání.

Rozumí se samo sebou, že před vydáním každoměsíčního programu musí předcházet porada s veliteli perutí o dosaženém stupni výcviku a

o jejich potřebách. Roční výcvikový plán vojenského tělesa není třeba velitelům perutí vydávat; pro jejich orientaci dostačí, dá-li se jim z něho výpis vždy na tři měsíce.

Velitel peruti si rozvrhne měsíční program na týdny a v nich na dny. Zpravidla se koná výcvik v rámci peruti. Tím se při teorii i v praktickém nácviku dosahuje úspory v počtu instruktorů, homogenosti a lepší kontroly. Jestliže některá z letek potřebuje si samostatně něco doplnit anebo zopakovat, určí jí velitel peruti k tomu některý den v týdnu. Pro dni letecké činnosti musí být program zpracován ve třech variantách, a to

1) pro případ jasného počasí, kdy lze všechny úlohy konat bez omezení,

2) pro případ nestálého a zhoršeného počasí, kdy se dá provádět jen omezený počet úloh (nízké lety, lety v mracích) a kdy tedy létá jen část posádek a zbytek se zaměstnává ve třídách,

3) pro případ špatného počasí, kdy se nedá vůbec létat

První starostí velitele letky musí být, aby se staral o dosažení velmi dobrého průměru u své jednotky. Letka bude vycvičena jen tehda, když každá z posádek bude s to úspěšně splnit všechny bojové úlohy. Instituce primadon, kde na určité úlohy jsou posíláni stále titíž lidé, je škodlivá a dokazuje, že velitel letky špatně chápe a plní svůj odpovědný výcvikový úkol.

Složení posádek zásadně nemá být měněno. Je-li z důvodů počtů nezbytné, aby u jednomotorových letounů pozorovatel občas létal s několika piloty, je nutno při bojových úlohách stále složení posádek, kde členové jsou již zvyklí vzájemné spolupráci, dodržovat.

Je velmi důležité, aby nadřízení ponechávali svým nižším velitelům ve výcviku určitou samostatnost a dávali jim dosti času. Není správné, jsou-li velitelé letek a perutí voláni pro každou maličkost k pluku, zrovna tak, jako když velitelé chodí s každou drobností k představenému — to je vždy dokladem nesamostatnosti.

Výcvikové plány a programy pozbývají svého významu, nejsou-li jejich výsledky kontrolovány. Kontrola musí být stálá, podrobná, ale nevtrivá a nesmí budit hrůzu, aby nebrala iniciativu a chuť k práci podřízeným velitelům. V kontrole zrovna tak jako v celém výcviku je třeba zachovat metodičnost, je vždy lépe, kontroluje-li se častěji, než když se kontroluje málo, nebo když se kontrolující spokojí t. zv. kontrolou písemnou — to působí na podřízené při nejmenším dojmem, že velitel nemá o jejich práci zájem.

Výcviková příprava na zemi. Pro leteckou činnost platí zásada, že o úspěchu ve vzduchu rozhoduje práce na zemi. Čím důkladnější je příprava každé činnosti ve vzduchu na zemi, tím větší je naděje na její úspěch ve vzduchu. Je třeba si připomenout i další pravidlo, že se hodnota průpravy konané na zemi snižuje ve vzduchu o jeden stupeň. Tedy umí-li někdo na zemi střílet, bombardovat, počítat avigační a jiné prvky na velmi dobře, bude tuto činnost dělat ve vzduchu jen dobře, ovládá-li ji jen dostatečně, nebude mít ve vzduchu úspěch. Proto je nezbytné vycvičit létající personál tak, aby stupeň jeho přípravy na zemi byl výtečný nebo aspoň velmi dobrý. Je na velitelích letek, aby do vzduchu pustili pouze ony posádky, které jsou bezvadně připraveny.

Je třeba dosíci toho, aby všechny mechanické pohyby, jež potřebuje letec k obsluze kulometů, zaměřovačů, pumových shazovadel, fotograf. komor atd., byly zautomatizovány tak, aby letec na ně nemusil při výkonu vůbec myslet. Je to důležité především pro noční činnost — proto nacvičovat věc v zatemněných místnostech a za stejných podmínek, jaké jsou v noci.

Na přípravu letu je nutno věnovat náležitý čas a provést ji metodicky do všech podrobností, zvláště u letů ve skupinách: zakreslit a změřit trať a kursové úhly, stanovit výškovou dráhu letu, sestavu a případné její změny, podrobně probrat provedení vlastní úlohy se všemi nutnými výpočty (pro bombardování, fotografování, průzkum...), určit cestu zpět; předvídat všechny překážky, které mohou mít vliv na změnu formace a dráhy letu (nepřítel, počasí), a jak se při nich zachovat. Je výhodné shrnout tyto údaje do přehledného náčrtu a dáti každé posádce jeho fotografickou kopii. Celou přípravu z výcvikových důvodů zachytit písemně a let sám provést (vyhrát) s posádkami na zemi, t. j. stanovit vítr a udělat všechny výpočty a vůbec celý let. Výpočty kalkulované na bezvětří nemají výcvikové valné ceny, vzduch se vždy pohybuje, zvláště ve výškách, a pozorovatelé budou vždy nuceni počítat s větrem a s jeho významným vlivem.

Příprava má být tak důkladná, aby posádky znaly svůj úkol a předvídaný průběh celého letu nazpaměť.

Vhodným uspořádáním výcviku a důkladností pozemní průpravy lze dosíci značných úspor v leteckých pohonných hmotách i v materiálu, aniž bojová hodnota výcviku v nejmenším utrpí.

Je přece zřejmé, že čím důkladnější průpravu budou se svými posádkami provádět na zemi, tím méně letů budou potřebovat k tomu, aby dosáhly praktické dokonalosti v bojovém výkonu. Dále je přece každému jasné, že se bojová hodnota jednotky nemůže měřit jen počtem nalétaných kilometrů.

Hodnota úspory záleží především v každodenní drobné práci velitelů všech stupňů, v jejich pochopení pro potřebu vlastní zbraně a pro potřebu státu; jsme státem, který musí s každým penízem velmi šetrně počítat, proto musí být osobní hrdostí každého velitele, aby úspěšně vycvičil svou jednotku a při tom ušetřil vlastní výdaje.

Štábní kapitán gšt. Emil D e u t s c h :

Bitevní nálet s použitím bojových chemických látek.

Nemá-li armáda speciální bitevní letectvo, ani početné letectvo bombardovací, nutno velmi rozvažovat, kdy provést bitevní nálet, aby výsledek tohoto náletu byl alespoň úměrný vlastním úkolům toho onoho letectva. Proto je třeba usilovat o to, aby bitevní nálet měl co největší účinek. Zároveň je nutno mít na mysli, že bitevní nálet je vždy do jisté míry riskantní a velmi nákladný a že při něm lze snadno ztratit letouny i vycvičené letce, obojí velmi těžko nahraditelné.

Bitevní nálet může být proveden lehkými pumami trhacími, střelbou z kulometů a plynem, a to buď plynovými pumami nebo rozstříkáváním plynu. Aby bylo vyhověno požadavku úměrnosti a účinnosti bitevního